



# Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

## Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

**Danskernes Historie Online** er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

### Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

### Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

### Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

*speech*

Taler  
holdt ved afsløringen  
af mindesmærket for  
Overkirurg dr med Mogens Fenger  
på Den danske Diakonissestiftelse  
8. februar 1959

Talere:

	side
Direktør Jens Toftegaard	1
Forstander for Diakonissestiftelsen dr. theol. Sv. Hauge	3
Overkirurg, dr. med. Harry Brocks	5
Dr. Hans Jørgen Fenger	7

## Direktør Jens Toftegaard:

Vi er kommet sammen her i dag for endnu en gang i fællesskab at mindes det sjældne medmenneske, overlæge Mogens Fenger var for os alle.

En munter mand var han alle sine dage. Det var for os patienter altid spændende, hvad der nu kunne ske på stuegangen. Han elskede at leve med hænderne fulde, med åbent sind for de mange glæder, som livet bringer til den taknemmelige modtager, for hans vedkommende ikke mindst musikkens og venskabet.

Overlæge Fenger var en stridsmand for alt, hvad han anså for rigtigt og værdifuldt, for alle, som trængte til hans hjælp. Hans varme hjerte slog i samme takt.

Klar og bestemt var han i sin opfattelse, i sin handling. Det gjaldt den 8-årige Mogens, som uden længere forklaring og uden at sige farvel rejste sig og forlod et selskab, hvor man havde talt nedsættende om kristendommen - og det gjaldt den modne mand, som vi alle husker.

Og dygtig i sit fag var overlæge Fenger. Allerede i de unge år i kammeraternes øjne en af de fremmeligste. Det forstås, at denne dygtige mand, denne renhjertede mandige personlighed fik indflydelse og position. Blandt sine fagfæller - han blev i ungdommen formand for de yngre lægers forening og senere, i besættelsestidens vanskelige år, formand for lægestandens store, indflydelsesrige organisation - men også alle andre steder, hvor han færdedes.

Men vi, der er samlet her, siger til hinanden, at vi alligevel glæder os over og takker for noget endnu større, at han i alt, hvad han foretog sig, var vort medmenneske, ikke en interesseret tilskuer, men vort medmenneske. Han var det for sine patienter først og fremmest - for den nordjydske bonde som den indfødte københavnere. Han var det for en række mennesker, der led under besættelsestidens magthavere - han var det for sine medarbejdere og venner, for mange i en sjælesørgers rolle. Og ud fra de samme motiver tog han del i debatter om mange almene spørgsmål: Lægestandens omsorg for en læges efterladte, sparesagen, en ny løsning på svangerskabsproblemerne, der kunne gøre de pågældende kvinder lykkeligere og det danske samfund sundere - for blot at nævne nogle eksempler. Det sidstnævnte problem, Kristen Hjælp, som det blev kaldt, fik han ikke løst. Det har han efterladt til os, der endnu kan arbejde.

Nis Petersen har blandt sine digte eet, der hedder "Sangeren". Det handler om kuréreren, der rider af sted for at bringe sin herres bud. Mogens Fenger var en kurér, følte sig som en kurér, der skulle bringe sin Herres budskab til sine medmennesker. Budskabet fra hans Herre lød således: "Du skal elske Herren din Gud af dit ganske hjerte, sjæl og sind, og du skal elske din næste som dig selv". Henimod slutningen af digtet står disse linier:

Det sker vel, at sangeren segner -  
det hænder, han glemmer sin ed,  
des klarere lyser mindet  
om den, der usvigeligt red.

Des klarere lyser mindet om den, der usvigeligt red. Derfor sætter vi dette mindesmærke for overlæge Mogens Fenger, fordi han fortjener det, men også for vor egen skyld. Og vi sætter mindesmærket på dette sted. Vi ved vel, at hans gerning rakte langt ud over Diakonissestiftelsens mure, og at den havde sine rødder mange steder, men vi sætter det alligevel her, fordi han allerede i sine unge dage elskede dette sted, og fordi det medmenneskelige her på stedet er alpha og omega, det første og det sidste.

- - - - -

På komitéens vegne takker jeg alle, som har bidraget til mindesmærket, og som endda har givet så rigeligt, at et rundeligt beløb - over 17.000 kr. - er blevet tilovers til et legat for syge, som skal bære overlæge Fengers navn.

Vi takker kunstneren, professor Eickhoff, for den iver, hvormed han er gået til denne vanskelige opgave og endnu mere for det smukke kunstværk, som han har skabt, og som har glædet alle os, som hidtil har set det. Det vil i tiden fremefter være til glæde og opmuntring for de mange, som skal færdes her, patienter, læger og søstre. Desværre må vi i dag savne professor Eickhoff imellem os. Professoren ligger syg, men vi håber, professor Eickhoff snart igen må kunne virke, og at han en dag vil komme herud og glæde sig over sit eget værk.

Og når vi nu om et øjeblik afslører mindesmærket, beder jeg på bidragsydernes vegne Diakonissestiftelsen om at modtage kunstværket til minde om Mogens Fenger og hans særprægede livsgerning som læge og som menneske.

Jens Toftegaard

Forstander for Diakonissestiftelsen  
dr. theol. Sv Hauge:

Det er en ære og en glæde for Den danske Diakonissestiftelse, det som sker her i dag, at man har rejst et så smukt monument om overlæge Fenger og til dette monument oven i købet føjer en gave, som skal blive til gavn for patienter på overlæge Fengers tidligere afdeling. Jeg siger, vi føler det som en ære og en glæde, at det sker på dette sted, for som det allerede er antydnet i det, der blev sagt før, har overlæge Fengers virke strakt sig langt uden for Diakonissestiftelsens grænser, men vi kan ikke her på dette sted noksom skønne på, at det blev de sidste modne år af overlæge Fengers gerning, som blev udført inden for disse mure. Det var i en overordentlig vanskelig tid, overlæge Fenger blev kaldet til virksomheden her, og selv om det er rigtigt, at Diakonissestiftelsen var ham vel kendt fra hans unge år, så var det jo en langt ansvarsfuldere og langt mere krævende gerning, overlæge Fenger gik ind til i 1939 ved den nye kirurgiske afdeling her, og kort efter ved vi jo, at verdenskrigen udbrød, og den gjorde gerningen endnu vanskeligere. Men det som fylder os her på dette sted med så dyb en tak, når vi mindes overlæge Fenger er jo det, at det blev os hurtigt klart, i hvilken grad han blev eet med gerningen her og med den ånd, som man gerne ville øve tjenesten i. En af overlæge Fengers gode venner skrev kort efter hans død, at overlæge Fenger så op til det sind, som lå bag diakonissernes tjeneste, og at det var hans stræben at udføre en lægegerning, der fagligt og menneskeligt kunne stå mål med søstrenes indsats. Det tør siges uden overdrivelse, at det lykkedes overlæge Fenger at leve op til det, som han der havde sat som sit mål. Det kunne ikke være andet med hele hans rige personlighed, med hans mange menneskelige evner, med den ilhu, hvormed han gik ind i arbejdet, han måtte virke inciterende, inspirerende på dem, han tjente sammen med, hvad enten det var søstre, læger, præster eller andre, som havde deres gang og deres gerning her. Vi forstod det alle, at det var overlæge Fengers mål at tjene med alt, hvad der

var givet ham, og derfor lykkedes det ham jo også at blive til så stor hjælp og velsignelse, som vi vil sige det her på dette sted. Der er engang sagt af en berømt teolog, at det der skaber teologen, det er hjertet. Måske går det an at bruge dette ord her, fordi det gælder, tror jeg, når alt kommer til alt, at det til syvende og sidst også er hjertet, der skaber den rigtige læge, og om overlæge Fengers hjerteslag kunne ingen af os være i tvivl, det var så varmt og rigt, så levende, så det gav sig udslag på mangfoldig vis, og aldrig mindes vi at være gået forgæves til overlæge Fenger, når det gjaldt om at få hans hjælp til et eller andet menneske, som var i nød, hvad enten det så var legemlig eller sjælelig eller åndelig nød, det gjaldt, altid var overlæge Fenger rede til at hjælpe. Derfor vil vi her på Diakonissestiftelsen i dag sige påny en varm tak for alt, hvad overlæge Fenger har udrettet. Han har rejst sig selv et minde i manges sind og ikke mindst herinde, i søstres, i præsters, i lægers, i mange patienters sind, et monument, som vil blive stående, fordi det var rejst gennem hans kærlighed og selvhengivende gerning, men vi er taknemmelige, fordi der nu også er sat dette synlige minde her på dette sted, for at også andre, som ikke fik lejlighed til at møde overlæge Fenger i levende live, ved at se ham, se det smukke billede, der her er givet af ham og blive mindet om, hvem han var, og hvad han var, også kan få del i den rigdom, som vi, der nåede at møde ham på vor vej, fik del i. Vi takker for mindesmærket, som er sat her, vi vil værne om det, sådan som vi blev opfordret til det, vi vil føle det som en daglig ære, at det står her, vi vil altid hilse det med ærbødighed, når vi går forbi det. Vi takker for den store gave, som også blev givet gennem legatet til hjælp for mange patienter, som vil ty herind i den kommende tid og møde - forhåbentlig - den samme ånd og den samme redbonhed til at hjælpe, som overlæge Fenger gav et så levende udtryk for.

Ære være overlæge Fengers minde.

Sv. Hauge.

Overkirurg dr med Harry Brocks:

Til det billede, som her er tegnet af overlæge Fengers rige personlighed, vil jeg ikke føje nye linier, men jeg vil forsøge at give udtryk for, hvad han har betydet for sine medarbejdere ved at understrege nogle få træk i hans rigt facetterede personlighed - nogle få karakteristiske træk, som for os, der var med ham i den daglige gerning på afdelingen - står stærkt og varigt i erindringen.

Overlæge Fenger var oplært i den germanske skole indenfor kirurgien, og de bedste af denne skoles principper førte han med sig ud i livet, og herunder lagde han navnlig stor vægt på tingenes systematisering i det daglige arbejde. Han gjorde det med henblik på oplæringen af sine medarbejdere - læger og søstre - for at hjælpe dem til klarhed og overblik, og ikke, fordi han ikke med sin store viden og rige erfaring erkendte, at den enkelte ting kunne gøres på mange andre måder.

Det var sjældent, at man bevidst mere end een gang forbrød sig mod disse principper, som systematiseringen indebar. Det var nemlig også særegent for den germanske skole, at cheferne havde temperament, og overlæge Fenger havde temperament, og det foldede sig ud ved en sådan lejlighed - men når uvejret var forbi, så var luften ren, og episoden glemt - eller den kunne måske blive genoplivet i godmodigt drilleri - også på det felt var han virtuos.

Om hans faglige dygtighed stod der respekt langt udenfor denne afdelings mure, og han var os en fortræffelig lærer, for det morede ham at undervise, og han beklagede ofte, at tiden dertil var for knap. Vi havde gode læreår hos en mester,



der ikke blot lærte os kirurgi, men som i sit eksempel viste os den egentlige lægekunst. Den kunst, som opstår, når som hos ham faglig dygtighed forlenes med vilje og evne til udfra et varmt sind at leve med i sine patienter. En medleven som altid førte til patienternes tillid, ja ofte hengivenhed, men som også kunne skabe svære timer for ham, når noget gik anderledes, end vi havde tænkt os det, og som førte til samtaler, der lod en få indblik i et ydmygt sind.

Overlæge Fenger lever videre i vor erindring i dette billede, og vi - hans medarbejdere - er ham taknemmelig for, hvad han har betydet for os som chef og som menneske - en taknemmelighed, som vi deler med alle, der har bidraget til dette relief - og jeg vil derfor gerne som talsmand for afdelingens personale sige tak for denne gave, som vi her har fået at tage vare på - fordi vi føler, at dette relief foruden at stå som minde om overlæge Fenger - et synligt udtryk for talrige menneskers taknemmelighed - tillige for os, som har vor gerning her, vil være os en daglig påmindelse om hans liv og hans gerning - en påmindelse om at stræbe efter de høje mål, som var hans og at søge at efterleve i hans ånd.

Harry Brocks.

Dr. Hans Jørgen Fenger:

Det smukke mindesmærke, der i dag er rejst for far, tror jeg, ville have fyldt far med dyb taknemmelighed over for den stiftelse, som han elskede, og som gav ham så gode arbejdsbetingelser og så mange rige år, en dyb taknemmelighed over for søstrene, som på afdelingen og på operationsstuen var ham en daglig inspiration.

Det er en stor forret, på familiens vegne, at få lov til at rette en dybfølt tak til Diakonissestiftelsen og til overlæge Brocks, der fik den smukke ide om et relief og et mindefond, samt en dybfølt tak til de mange som sluttede op, både kolleger, medarbejdere, elever, patienter og de mange venner, far vandt sig.

Gennem et betydeligt arbejde er professor Eickhoff nået frem til at give så smukt et udtryk for den blanding af fasthed og mildhed, som var så karakteristisk for far, og jeg er glad for at kunne udtrykke den dybeste taknemmelighed på min families og mine egne vegne.

- - - -

Far var mange rige evner og gaver betroet, men han forstod, at alt, hvad han havde og var, havde han fået til at tjene gud med og sit medmenneske.

Guds kærlighed var MENINGEN og KRAFTEN I hans liv.

Far var bange for ord - KUN ord. Han ville se gerninger, han ville se troen på Jesus Kristus omsat i Kærlighedens gerninger. Derfor har så mange af os mange glade, rige og festlige minder.

Ved min kandidatfest, som blev vor sidste familiefest med far, læste far, inden vi gik til bords, den 103. salme af David, Lovprisningssalmen, som den også kaldes, thi - TAKKEN TIL GUD i Kristus Jesus var det centrale i fars liv. Derfor vil jeg gerne læse netop den salme her i dag:

Min sjæl, lov Herren,  
 og alt i mig hans hellige navn!  
 Min sjæl, lov Herren,  
 og glem ikke alle hans velgerninger!  
 Han, som tilgiver alle dine misgerninger  
 og læger alle dine sygdomme,  
 han, som udløser dit liv af graven  
 og kroner dig med miskundhed og barmhjertighed,  
 han, som mætter din sjæl med godt,  
 så du bliver ung igen som ørnen!  
 Herren øver retfærdighed og ret mod alle fortrykte.  
 Barmhjertig og nådig er Herren,  
 langmodig og rig på miskundhed;  
 han går ikke bestandigt i rette,  
 gemmer ej evigt på vrede;  
 han handler ej med os efter vor synder,  
 gengældte os ikke efter vor brøde.  
 Men så højt som himlen er over jorden,  
 er hans miskundhed stor over dem, der frygter ham.  
 Så langt som østen er fra vesten,  
 har han fjernet vore synder fra os.  
 Som en far forbarmer sig over sine børn,  
 forbarmer Herren sig over dem, der frygter ham.  
 Thi han kender vor skabning,  
 han kommer i hu, vi er støv;  
 som græs er menneskets dage,  
 han blomstrer som markens blomster;  
 når et vejr farer over ham, er han ej mere,  
 hans sted får ham aldrig at se igen.  
 Men Herrens miskundhed varer fra evighed  
 og til evighed over dem, der frygter ham,  
 og hans retfærd til børnenes børn  
 for dem, der holder hans pagt  
 og kommer hans bud i hu, så de gør derefter.  
 Herren har rejst sin trone i Himlen,  
 alt er hans kongedømme underlagt.  
 Lov Herren, alle hans herskarer,  
 hans tjenere, som fuldbyrder hans vilje.  
 Lov Herren, alt hvad han skabte,  
 på hvert eneste sted i hans rige!  
 Min sjæl, lov Herren!